NORAKSTS
Lieta Nr.A420553211

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2012.gada 29.maijā

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Ozola,

piedaloties atbildētājas Jelgavas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Jelgavas pilsētas domes pārstāvei *D.A.*,

atklātā tiesas sēdē Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Polans" (turpmāk – pieteicēja) pieteikumu par Jelgavas pilsētas domes 2011.gada 26.maija lēmuma Nr.6/17 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Jelgavas pilsētas dome (turpmāk – Dome vai iestāde) 2011.gada 26.maijā, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 86.panta otrās daļas 5.punktu, pieņēma lēmumu Nr.6/17 (turpmāk – Lēmums), ar kuru atcēla 2008.gada 11.augusta aktu (kods 080014109000) par SIA „Polans" pārtikas veikala paplašināšanas */adrese/*, Jelgavā (zemes kadastra Nr.*/kadastra numurs/*) pieņemšanu ekspluatācijā.

Lēmumā norādīts, ka pamatojoties uz to, ka ar Augstākās tiesas Senāts (turpmāk – Senāts) 2009.gada 16.marta spriedumu atstāts negrozīts Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 16.jūnija spriedums, ar kuru no tās izdošanas dienas atcelta Jelgavas pilsētas Būvvaldes 2004.gada 7.maija (citos dokumentos iespējams kļūdains datums – 26.janvāra) būvatļauja Nr.99/2004 pārtikas veikala */adrese/*, Jelgavā, paplašināšanai (turpmāk – Būvatļauja), atzīstams, ka akts par veikala paplašināšanas pieņemšanu ekspluatācijā izdots nepamatoti un tādēļ ir atceļams.

[2] Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 1.jūlijā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu, kas pamatots ar šādiem argumentiem:

[2.1] Pieteicēja, atsaucoties uz Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumu Nr.299 „Noteikumi par būvju pieņemšanu ekspluatācijā" (turpmāk – MK noteikumi Nr.299) normām, norāda, ka tai ar 2008.gada 11.augusta aktu par būves pieņemšanu ekspluatācijā tika radītas tiesiskas sekas; 2004.gada 26.janvārī Jelgavas pašvaldības būvvalde bija akceptējusi pieteicējas pārtikas veikala paplašināšanas projektu, kas ir būves pieņemšanas ekspluatācijā pamatā. Savukārt, lēmumā, ja būve netiek pieņemta ekspluatācijā, ir jānorāda būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumi.

Būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumi nav fiksēti ne akceptējot veikala paplašināšanas projektu, ne arī aktā par būves pieņemšanu ekspluatācijā.

[2.2] 2008.gada 11.augusta akta par būves nodošanu ekspluatācijā atcelšana trīs gadus pēc tā pieņemšanas nevar būt tiesiska, jo procesuālā taisnīguma principa nodrošināšanai Jelgavas domei bija nepieciešams ievērot pamatojuma principu. Pieteicējas ieskatā, ar Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 16.marta spriedumu ir atcelta tikai Būvatļauja, kas jau tāpat bija izbeigusies, nevis būves pieņemšanas ekspluatācijā akts.

Pieteicēja uzskata, ka Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 16.marta sprieduma motivācija attiecas uz Būvatļauju un nav piemērojama jauna administratīvā akta izdošanas attaisnošanai kā vispārinājums, attiecinot to arī uz aktu par būves pieņemšanu ekspluatācijā atcelšanu.

[2.3] Pieteicēja norāda, ka ar Lēmumu ir aizskartas ne tikai tās publiskās tiesiskās intereses, bet arī privātpersonas *O.P.* īpašuma tiesības, cita starpā, aizskarot viņas tiesības uz īpašuma izmantošanu un ekonomiskās intereses.

[3] Dome rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka pieteicējas pieteikums ir noraidāms, pamatojot to ar Lēmuma argumentiem, papildus paskaidrojot, ka Lēmums tika pieņemts, ievērojot Ekonomikas ministrijas, kā būvniecības procesu uzraugošās iestādes valstī, 2011.gada 6.aprīļa vēstulē norādīto un Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 16.marta spriedumā secināto.

[4] Uz tiesas sēdi pieteicējas pārstāvis (administrators) nebija ieradies, iepriekš informējot tiesu par neierašanās iemesliem un lūdzot lietu izskatīt bez viņa klātbūtnes.

Iestādes pārstāve prasījumu neatzina, paskaidrojumos norādot uz Lēmumā ietverto pamatojumu.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējot lietas materiālus un noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, atzīst, ka pieteikums ir noraidāms.

[6] Tiesa no lietas materiāliem konstatē turpmāk norādītos faktiskos apstākļus:

[6.1] Jelgavas pilsētas domes Būvvalde izdevusi Būvatļauju. 2005.gada 14.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *A.N.* pieteikums par Būvatļaujas atcelšanu (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 16.jūnija spriedumu*);

[6.2] ar Senāta 2007.gada 26.jūnija lēmumu atcelts Administratīvās apgabaltiesas lēmums, ar kuru tika atļauts Jelgavas domei veikt darbības, kas vērstas uz objekta „Pārtikas veikals */adrese/*, Jelgavā" pieņemšanu ekspluatācijā, un noraidīts SIA „Polans" pieteikums par pagaidu noregulējumu. Atkārtoti izskatot SIA „Polans" pieteikumu par pagaidu noregulējuma piemērošanu administratīvajā lietā, ar Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 29.janvāra lēmumu atteikts pieņemt izskatīšanai SIA „Polans" pieteikumu par pagaidu noregulējumu, kas ar Senāta 2008.gada 12.marta lēmumu atstāts negrozīts, bet SIA „Polans" pieteikums par pagaidu noregulējuma piemērošanu noraidīts (*skatīts Tiesu informācijās sistēmā – lieta Nr.A42303905*);

[6.3] ar Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 16.jūnija spriedumu (lietā Nr.A42303905) Būvatļauja [6.1] atzīta par prettiesisku un atcelta no tās izdošanas dienas (*lietas 25.-35.lapa*); ar Senāta 2009.gada 16.marta spriedumu iepriekš norādītais spriedums atstāts negrozīts (*lietas 19.-24.lapa*);

[6.4] 2008.gada 11.augustā paplašinātais veikals */adrese/*, Jelgavā, ar aktu (kods 08001410900) pieņemts ekspluatācijā, pamatojoties uz izdoto Būvatļauju un Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 16.jūnija spriedumu (*sk. lietas 45.-48.lapa*);

[6.5] Ekonomikas ministrija ar 2011.gada 6.aprīļa vēstuli Nr.3697 lūgusi Jelgavas pilsētas domi sniegt ministrijai skaidrojumu par to, kā ar 2008.gada 11.augusta aktu veikala piebūve varēja tikt pieņemta ekspluatācijā, ja Būvatļaujas, kas bija pārsūdzēta tiesā, darbība bija apturēta un turklāt ar Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 16.jūnija spriedumu Būvatļauja atzīta par prettiesisku un atcelta; ministrija lūgusi atcelt 2008.gada 11.augusta aktu un lemt par Būvatļaujas izpildes seku novēršanu (*lietas 37.-38.lapa*);

[6.6] Jelgavas pilsētas dome, izskatot Ekonomikas ministrijas vēstuli [6.5] un uzklausot lietas Nr.A42303905 dalībnieku (*A.N.* un SIA „Polans" pārstāvis) viedokļus, pieņēma Lēmumu [1] (*lietas 8.-10.lapa*).

[7] Konkrētajā gadījumā atbilstoši konstatētajiem apstākļiem pirms Lēmuma par 2008.gada 11.augusta akta atcelšanu pastāvēja šāda tiesiskā situācija:

1) pieteicējai bija izdota Būvatļauja (administratīvais akts), ar ko tika atļauta būvniecība – veikala */adrese/*, Jelgavā, paplašināšanai;

2) Būvatļauja tika apstrīdēta un pārsūdzēta tiesā, turklāt tiesvedības laikā Būvatļaujas darbība bija apturēta, divreiz noraidot pieteicējas lūgumus atjaunot Būvatļaujas darbību;

3) ar tiesas spriedumu Būvatļauja atzīta par prettiesisku un atcelta no tās izdošanas dienas;

4) būve (paplašinātās veikala telpas */adrese/*, Jelgavā) pieņemta ekspluatācijā, pamatojoties uz izdoto Būvatļauju un Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 16.jūnija spriedumu, ar kuru Būvatļauja atcelta (!);

5) pēc būves pieņemšanas ekspluatācijā pašvaldība konstatējusi, ka akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā ir atceļams.

[8] Tiesa konstatē, ka Dome Lēmumu, atceļot pieteicējai labvēlīgu administratīvo aktu – 2008.gada 11.augusta aktu par būves pieņemšanu ekspluatācijā, pamatojusi ar Būvniecības likuma 7.panta pirmās daļas 4.punktu un Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 86.panta otrās daļas 5.punktu (nevis ar šī panta otrās daļas 4.punktu – kā to norāda pieteicēja pieteikumā tiesai).

Būvniecības likuma 7.panta pirmās daļas 4.punkts noteic, ka vietējo pašvaldību kompetencē ir kontrolēt, kā būvniecības dalībnieki ievēro šā likuma un citu būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu prasības, un nodrošināt būvniecības procesa tiesiskumu savā administratīvajā teritorijā.

APL 86.panta otrās daļas 5.punkts noteic, ka adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja (..) administratīvā akta prettiesiskums ir tik acīmredzams, ka akta adresāts to varēja un viņam to vajadzēja apzināties.

Ņemot vērā minēto, tiesai ir jāpārbauda, vai Dome varēja izdot Lēmumu, pamatojoties uz APL 86.panta otrās daļas 5.punktu. Proti, lietā ir strīds par iestādes tiesībām atcelt adresātam labvēlīgu administratīvo aktu – 2008.gada 11.augusta aktu par būves pieņemšanu ekspluatācijā.

[9] Atbilstoši Būvniecības likuma 17.pantam un MK noteikumu Nr.299 normām būves nodošana ekspluatācijā ir konstatējoša rakstura lēmums, ar kuru kompetenta institūcija pārbauda, vai būve ir uzbūvēta atbilstoši prasībām, kuras jāievēro saskaņā ar **būvatļauju** (projekta dokumentāciju) un būvniecības normatīvajiem aktiem.

Lēmums par būves pieņemšanu ekspluatācijā, lai arī ir atsevišķs lēmums, tomēr ir pilnībā **pakārtots būvatļaujai** gadījumos, kad būvdarbiem tāda nepieciešama. Ēkas ekspluatācijas uzsākšana šajos gadījumos ir pieļaujama tikai uz būvatļaujas pamata. Ja būvatļauja ir prettiesiska, arī atbilstoši tai uzbūvēta ēka ir prettiesiski uzbūvēta. Līdz ar to ēkas nodošana ekspluatācijā nerada neatgriezeniskas sekas attiecībā uz būvatļaujas tiesisko novērtējumu un nekādā ziņā nevar legalizēt prettiesisku būvniecību, kas veikta uz prettiesiskas būvatļaujas pamata (*sk. Senāta 2007.gada 27.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-495/2007 22.punkts*).

Konkrētajā gadījumā, kā izriet no lietas materiāliem, par ko lietā nav strīds – pieteicējai izdotā Būvatļauja ar tiesas spriedumu tika atzīta par prettiesisku un atcelta no tās izdošanas dienas, turklāt, kamēr tiesas spriedums nebija stājies spēkā, Būvatļaujas (administratīvā akta) darbība bija apturēta.

Šādos apstākļos, ne būves (vai tās daļas) faktiskā pabeigtība, ne arī uzsākta būves (tās daļas) ekspluatācija nevar būt šķērslis prettiesiskas būvatļaujas izpildes seku novēršanai.

Līdz ar to nav pamatots pieteicējas arguments, ka lēmums par būves nodošanu ekspluatācijā tai radīja kaut kādas jaunas (iepriekš nenodibinātas) tiesiskās sekas. Pieņemot šādu pieteicējas nostāju, jebkurš lēmums par būves nodošanu ekspluatācijā legalizētu par prettiesisku atzītu būvatļauju, vai, ka būves nodošana ekspluatācijā būtu neatgriezenisks būvniecības procesa noslēgums ar pabeigtu un izmantojamu būvi.

Pieteicēja savos pieteikumā ietvertajos argumentos nepamatoti nepievērš uzmanību tieši Būvatļaujas (pret)tiesiskumam – lēmumam, kas deva tiesības būvēt, bet uzsver, ka noteiktos būvniecības procesos (būvprojekta akceptēšanā vai būves pieņemšanā ekspluatācijā) nav konstatēti būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumi.

[10] Turklāt, kā jau tiesa konstatēja, Būvatļaujas darbība jau kopš pieteikuma iesniegšanas tiesā (2005.gada aprīļa) bija apturēta, arī divreiz noraidot pieteicējas lūgumus atjaunot Būvatļaujas darbību.

Proti, gadījumā, ja administratīvā akta darbība tiek apturēta, tiek apturētas ne tikai tā faktiskās izpildes darbības (konkrētajā gadījumā – būvdarbi), bet nav pieļaujamas arī citas tiesiska vai faktiska rakstura sekas, tai skaitā, citu lēmumu pieņemšana uz šā administratīvā akta (Būvatļaujas) pamata.

Kā var secināt no 2008.gada 11.augusta akta satura, tās tiešā veidā ietver atsauci jau uz prettiesiski atzīto Būvatļauju un turklāt uz Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 16.jūnija spriedumu, ar kuru Būvatļauja tika atzīta par prettiesisku un atcelta.

Izskatāmajā gadījumā, kā to konstatējis arī Senāts, pieņemot blakus lēmumu lietā Nr.A42303905, gan pieteicēja, gan Jelgavas pilsētas dome ir pieļāvusi tiesību normu pārkāpumus, turpinot būvdarbus un 2008.gada 11.augustā pieņemot aktu par strīdus objekta pieņemšanu ekspluatācijā.

Ņemot vērā šos apstākļus, atzīstams, ka 2008.gada 11.augusta akts par būves pieņemšanu ekspluatācijā tika pieņemts laikā, kad tiesa (gan rajona tiesa, gan apgabaltiesa, gan Senāts) jau bija konstatējusi Būvatļaujas prettiesiskumu, līdz ar to secināms, ka 2008.gada 11.augusta akta izdošanas brīdī iestāde izdeva pieteicējai labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu.

Ievērojot konstatēto, Dome, pieņemot Lēmumu, pamatoti piemēroja APL 86.pantu, kas noteic prettiesiska administratīvā akta atcelšanas gadījumus, un konkrēti šī panta otrās daļas 5.punktu.

[11] No iepriekš lietā konstatētajiem apstākļiem – tiesu pieņemtajiem nolēmumiem un tieši pašas pieteicējas rīcības – tiesai nerodas šaubas, ka pieteicēja varēja un tai vajadzēja apzināties, ka 2008.gada 11.augusta akta prettiesiskums ir tik acīmredzams.

Līdz ar to tikai pati pieteicēja ir atbildīga par savām vai kādas citas (trešās) personas aizskartajām tiesībām vai interesēm, gadījumā, kad pati pieteicēja pretēji tiesu nolēmumos konstatētajam Būvatļaujas prettiesiskumam turpinājusi veikt būvdarbus uz uzsākusi uz prettiesiski atzītās Būvatļaujas pamata būves izmantošanu (ekspluatāciju).

[12] Spēkā stājies un par neapstrīdamu kļuvis administratīvais akts ļauj personai izmantot ar to piešķirtās tiesības, kamēr vien administratīvais akts netiek atcelts. Atcelšana var notikt, vai nu tikai atceļot šo administratīvo aktu, vai arī aizstājot to ar citu administratīvo aktu attiecībā uz to pašu jautājumu.

Ņemot vērā iepriekš ([9]-[11]) minēto, tiesa uzskata, ka Domes Lēmums atcelt pieteicējai prettiesiski labvēlīgu administratīvo aktu – 2008.gada 11.augusta aktu par būves pieņemšanu ekspluatācijā ir tiesisks, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Polans” pieteikumu par Jelgavas pilsētas domes 2011.gada 26.maija lēmuma Nr.6/17 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā 20 dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnese (*personiskais paraksts*) S.Ozola

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese _____S.Ozola
Jelgavā, 2012.gada 29.maijā